

1. 3. 2018

VeźmĚte, prosĚme, na vĚdomĚ, Źe text ělĚnku odpovĚdĚ platnĚ prĚvnĚ ťpravĚ ke dni publikace.

PoućenĚ z kauzy Opencard - vendor lock-in efekt ve veřejnĚch zakĚzkĚch

V poslednĚ dobĚ vzbudila velkou mediĚlnĚ pozornost kauza zadavatele HlavnĚho mĚsta Prahy - Opencard. Soudy zde řešily situaci, kdy nastane zavinĚnĚ zpťsobenĚ stavu exkluzivity ze strany zadavatele a zda jej lze pozdĚji řešit pomocí dalšĚho zadĚvĚnĚ v jednacĚm řĚzenĚ bez uveřejnĚnĚ. Tyto problĚmy se ćasto tĚkajĚ zakĚzek na dodĚvky informaćnĚch systĚmť. Spolu s předchozĚ judikaturou nynĚ konećnĚ mĚme k dispozici šĚřšĚ soubor rozhodovacĚ praxe v oblasti vendor lock-in efektu, pojďme si jej proto nynĚ přĚblĚžit.

K prĚvnĚ ťpravĚ

Připomeňme si, Źe dle ust. § 23 odst. 4 pĚsm. a) zĚkona ć. [137/2006](#) Sb., o veřejnĚch zakĚzkĚch, ve znĚnĚi pozdĚjšĚch předpisť, ťćinnĚho od 1.7.2006 do 30.9.2016, platilo nĚsledujĚcĚ:

Zadavatel mťŹe zadat veřejnou zakĚzku v jednacĚm řĚzenĚ bez uveřejnĚnĚ rovnĚŹ tehdy, jestliŹe:

a) veřejnĚ zakĚzka mťŹe bťt splnĚna z technickĚch ći umĚleckĚch dťvodť, z dťvodu ochrany vťhradnĚch prĚv nebo z dťvodť vyplťvajĚcĚch ze zvlĚštnĚho prĚvnĚho předpisu pouze urćitĚm dodavatelem.

Dle ust. § 63 odst. 3 zĚkona ć. [134/2016](#) Sb., o zadĚvĚnĚi veřejnĚch zakĚzek, ve znĚnĚi pozdĚjšĚch předpisť, ťćinnĚho od 1.10.2016, nynĚ obdobnĚ platĚ, Źe:

Zadavatel mťŹe takĚ pouŹĚt jednacĚ řĚzenĚ bez uveřejnĚnĚ, pokud veřejnĚ zakĚzka mťŹe bťt splnĚna pouze urćitĚm dodavatelem, neboť

a) předmĚtem plnĚnĚi veřejnĚ zakĚzky je jedinećnĚ umĚleckĚ dĚlo nebo vťkon,

b) z technickĚch dťvodť neexistuje hospodĚřskĚ soutĚŹ, nebo

c) je to nezbytnĚ z dťvodu ochrany vťhradnĚch prĚv vćetnĚ prĚv duševnĚho vlastnictvĚi.

Pro případy oblasti rozvoje informaćnĚch systĚmť by tedy ze shora uvedenĚho vyplťvalo, Źe jednacĚ řĚzenĚ bez uveřejnĚnĚ je moŹno pouŹĚt i tam, kde existujĚ technickĚ dťvody nebo vťhradnĚ prĚva tĚkajĚcĚ se informaćnĚho systĚmu, kterĚ neumoŹňujĚ dalšĚ rozvoj systĚmu jinĚm dodavatelem, popř. pomocí jinĚho systĚmu. Tato situace se oznaćuje jako tzv. **vendor lock-in efekt (stav exkluzivity)**.

Mezi technické důvody vendor lock-in efektu můžeme zařadit zejména nekompatibilitu systému se softwarem jiných dodavatelů, stejně jako skutečnost, že zadavatel si od dodavatele nezajistí podrobné informace o systému včetně zdrojového kódu, aby mohl systém dále rozvíjet i bez původního dodavatele. Právní důvody spočívají převážně v tom, že dodavateli systému vzniknou práva duševního vlastnictví (zejména majetková práva autorská), a zadavatel si k nim nesjedná dostatečně širokou licenci, aby mohl systém dále rozvíjet i prostřednictvím třetí osoby.

K judikatuře

Z judikatury ovšem vyplývá, že pokud zadavatel takový stav exkluzivity sám zavíní, nemůže následně rozvíjet systém zadáním zakázky původnímu dodavateli pomocí jednacího řízení bez uveřejnění s poukazem na to, že z technických či právních důvodů to nikdo jiný dělat nemůže (srov. např. již rozsudek Vrchního soudu ze dne 5.11.2002, č.j. 2 A 3/2002-75, dále rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 26.9.2005, č.j. 31 Ca 101/2004-37, rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11.1.2013, č.j. 5 Afs 42/2012-64, a rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11.1.2013, č.j. 5 Afs 43/2012-54).

Ne každé způsobení vendor lock-in efektu zadavatelem je považováno za zaviněné, někdy je považováno pouze za „nešikovné“ s tím, že další rozvoj systému pomocí jednacího řízení bez uveřejnění je v takovém případě přípustný (srov. již výše uvedený rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11.1.2013, č.j. 5 Afs 42/2012-64, a rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11.1.2013, č.j. 5 Afs 43/2012-54). Toto nastává v případech, kdy šlo o složité plnění, zadavatel nemohl na začátku předpovídat nutnost rozvoje systému (v konkrétní rovině, obecná mlhavá představa o budoucím rozvoji zřejmě není na závadu), v jeho postupu na počátku nelze shledat účelové jednání, autorská práva dodavatele díla vznikla přirozeně na základě autorského zákona (a nedošlo od počátku k uzavření nevýhodných licenčních ujednání, kde by bylo řečeno, že veškerá autorská práva náleží dodavateli a nikdo jiný nesmí systém rozvíjet) a nutnost rozvoje systému následně nastala na základě objektivních okolností nezávislých na zadavateli (proměnlivost úkolů zadavatele, manažerská rozhodnutí nadřízených orgánů, změna legislativy).

Naopak kauza Opencard představuje do jisté míry opak těchto kritérií a bylo u ní shledáno, že vendor lock-in efekt zadavatel skutečně zavinil (srov. zejména rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 1.11.2017, č.j. 1 As 242/2017-48). Šlo sice též o složité plnění, nicméně zadavatel od počátku předvídal konkrétní rozvoj systému, přesto si nesjednal široká licenční oprávnění. Naopak uzavřel vyloženě nevýhodná licenční ujednání, kde bylo řečeno, že veškerá autorská práva náleží dodavateli a nikdo jiný nesmí v budoucnu systém rozvíjet. Soudy k tomu dovodily, že pokud byl systém pořízen takto, nelze jej následně rozvíjet ani servisovat zadáním zakázek původnímu dodavateli pomocí jednacího řízení bez uveřejnění.

Porušení tohoto pravidla pak může mít nejenom sankční důsledky v oblasti práva veřejných zakázek vůči zadavateli, ale též důsledky trestněprávní pro osoby, které o takovém udržování vendor lock-in efektu rozhodly.

Z toho pro zadavatele, nacházejícího se v této nepříjemné situaci, vyplývá obecný závěr, že odmítne-li mu dodavatel poskytnout širší licenční práva a zdrojový kód za přiměřenou cenu, bude zadavatel ve většině případů nucen vybudovat nový systém „na zelené louce“. Takový postup nemusí být vždy zcela hospodárný, nicméně zájem na transparentním zadávání v běžném druhu zadávacího řízení zde zřejmě převáží, alespoň pokud jde o pohled práva veřejných zakázek (tento problém však doposud není komplexně judikatorně řešen). Samozřejmě nejlepší bude nalézt takové řešení, které bude zároveň i hospodárné (např. bez dalšího zadávání vyčkat konce životnosti stávajícího systému, přichází-li to do úvahy).

Shrnutí

Lze shrnout, že způsobí-li zadavatel vendor lock-in efekt skutečně zaviněně, nemůže následně informační systém rozvíjet nebo servisovat zadáním zakázek původnímu dodavateli v jednacím řízení bez uveřejnění s odůvodněním, že jiný dodavatel tak z technických či právních důvodů činit nemůže.

JUDr. Daniel Milota,
advokát

[DBK PARTNERS, advokátní kancelář, s.r.o.](#)

V Parku 2323/14
148 00 Praha 4

Tel.: +420 244 912 463

Fax: +420 244 912 803

e-mail: ak@dbkp.cz

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [Právní povaha sítě elektronických komunikací - režim náhrady škody](#)
- [Náhrada ušlého nájemného při předčasném ukončení nájemní smlouvy na nebytové prostory](#)
- [Jak fungují plánovací smlouvy v reálných situacích \(2. díl\)](#)